Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Inspectieresultaten Alcoholwet juli 2023 - juni 2024

Augustus 2024

Deze factsheet beschrijft de wijze waarop de NVWA toezicht houdt op de naleving van de regels uit de Alcoholwet en de resultaten van het toezicht in de periode van juli 2023 tot en met juni 2024.

In het kort

Sinds 1 juli 2021 houdt de NVWA toezicht op te hoge prijsacties (kortingen van meer dan 25%) op alcoholhoudende dranken in de retail, zoals supermarkten, slijterijen en webshops, waarbij de dranken niet voor consumptie ter plaatse zijn bedoeld. Daarnaast houdt de NVWA toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar bij de verkoop van alcoholhoudende dranken op afstand, zoals online of telefonisch. Ook de verkoopbeperkingen voor online slijterijen vallen onder het NVWA-toezicht.

De NVWA houdt toezicht op deze regels om bij te dragen aan de doelstellingen van het Nationaal Preventieakkoord. Dit akkoord streeft ernaar dat minderjarigen uiteindelijk niet meer drinken, en zwaar en overmatig drinken wordt teruggebracht naar maximaal 5% in 2040. De regels helpen onder andere om ongewenste koopprikkels en online aankopen door jongeren te voorkomen.

Werkwijze

Prijsacties

Er is gecontroleerd of verkopers zich houden aan het verbod op kortingen van meer dan 25%, oftewel prijsacties, zoals vastgelegd in artikel 2a van de Alcoholwet. Dit verbod geldt voor fysieke verkooppunten en voor de verkoop op afstand van alcoholhoudende dranken. Het is verboden om prijsvoordelen van meer dan 25% te vermelden, daadwerkelijk te geven en om de suggestie te wekken dat zo'n korting wordt aangeboden.

Voor het toezicht is gebruikgemaakt van specifieke software om online geautomatiseerd te zoeken naar alcoholverkooppunten die prijsacties aanbieden. Het ging om Nederlandse en buitenlandse online verkopers die alcoholhoudende dranken in Nederland aanboden of verkochten. Bij verkooppunten die zowel fysiek als online actief zijn, waren de prijsvoordelen vaak al online zichtbaar. Daarom waren de meeste inspecties online/digitale controles.

Bij een geconstateerde overtreding van het kortingsverbod is direct gehandhaafd. De boete voor elke overtreding bedraagt minimaal € 1.565 of € 3.135, afhankelijk van het aantal werknemers. Bij herhaalde overtredingen kan het boetebedrag worden verdubbeld.

Leeftijdsgrens bij verkoop op afstand

Verkopen van alcoholhoudende dranken is alleen toegestaan aan personen van 18 jaar en ouder. Bij elke online aankoop van alcohol moet de verkoper vooraf de leeftijd van de klant verifiëren. Dit gebeurt via een 'leeftijdsverificatiesysteem'. Dat bestaat uit drie onderdelen: de verkoper vraagt naar de leeftijd van de koper, de koper moet vervolgens een handeling verrichten om diens leeftijd door te geven en krijgt een melding dat de leeftijd bij bezorging nogmaals gecontroleerd zal worden. Deze eisen zijn opgenomen in het Alcoholbesluit.

Daarnaast moet de verkoper van alcoholhoudende dranken op afstand beschikken over een document waarin wordt beschreven welke waarborgen worden getroffen tijdens het leveringsproces en hoe deze in de praktijk worden toegepast. Deze zogeheten 'geborgde werkwijze' heeft als doel vast te leggen hoe de verkoper ervoor zorgt dat alcoholhoudende dranken wordt afgeleverd op het juiste adres of bij een afhaalpunt en dat de leeftijd van de ontvanger gecontroleerd wordt.

De verkoper moet de geborgde werkwijze ook toepassen. Om dit te controleren, wordt gebruik gemaakt van een in 2024 ontwikkelde inspectiemethodiek waarbij de NVWA een online bestelling van alcoholhoudende drank doet bij de ondernemer.

De verkoper van de alcoholhoudende drank is er verantwoordelijk voor dat de bezorger of het personeel van het afhaalpunt de leeftijd van de klant bij iedere bezorging controleert en geen alcoholhoudende drank aan minderjarigen bezorgd. Bij een geconstateerde overtreding wordt onmiddellijk opgetreden. De boete voor elke overtreding bedraagt minimaal € 1.565 of € 3.135, afhankelijk van het aantal werknemers. Bij herhaalde overtredingen kan het boetebedrag worden verdubbeld.

Verkoopbeperking voor online slijterijen
Online slijterijen mogen naast zwak alcoholhoudende dranken ook sterk alcoholhoudende dranken aanbieden. In dat geval moet de verkoper beschikken over een slijterijvergunning en voldoen aan de regels voor verkoopbeperkingen, zoals vastgelegd in artikel 14a van de Alcoholwet en het Alcoholbesluit. Dit betekent dat de verkoper alleen alcoholhoudende dranken, alcoholvrije dranken en producten en diensten die direct aan het slijtersbedrijf gerelateerd zijn (zoals kurkentrekkers, glazen en wijnkoelers) mag verkopen. Verkopen zij nog andere producten dan wordt eerst opgetreden met een officiële waarschuwing.

Inspecteurs controleren de naleving van deze verkoopbeperkingen tijdens hun inspecties bij online slijterijen. Indien tijdens de inspectie blijkt dat de online slijterij geen geldige vergunning heeft, wordt de betreffende gemeente ingeschakeld. Het proces rondom vergunningen valt onder het toezicht van de gemeenten.

Inspectieresultaten

Algemeen
Van juli 2023 tot en met juni 2024 zijn in totaal 653 risicogerichte inspecties uitgevoerd. Daarbij zijn 304 inspecties uitgevoerd in het kader van de naleving van de prijsacties en 349 inspecties in het kader van de naleving van de leeftijdsgrens bij verkoop op afstand.
Hiernaast is bij 60 verkooppunten ook gecontroleerd in hoeverre zij zich houden aan de verkoopbeperkingen voor online slijterijen.

Prijsacties
Het overgrote deel van de 304 inspecties op prijsacties betrof online/digitale inspecties van verkooppunten. Sommige bieden hun producten zowel fysiek als online aan, anderen alleen online. Bij 58 (19%) inspecties zijn te hoge kortingen aangetroffen waartegen handhavend is opgetreden, zie tabel 1.

Leeftijdsgrens bij verkoop op afstand
In totaal zijn er 349 inspecties uitgevoerd ter controle van de leeftijdsgrens bij online alcoholverkooppunten. Hieronder vallen de inspecties voor het leeftijdsverificatiesysteem en het beschikken over en hanteren van de geborgde werkwijze. Bij 184 (53%) van deze inspecties werd een overtreding vastgesteld, zoals weergegeven in tabel 1.

Er zijn 133 inspecties gedaan ter controle van het leeftijdsverificatiesysteem op de website waarbij er 70 keer (53%) een overtreding werd vastgesteld. In 42 situaties werd geconstateerd dat er helemaal geen leeftijdsverificatie aanwezig was, wat heeft geleid tot een boete. In 28 gevallen werd een officiële waarschuwing gegeven, omdat het aanwezige leeftijdsverificatiesysteem tekortkomingen vertoonde.

Beschikken over een geborgde werkwijze
Er zijn 216 inspecties uitgevoerd ter controle van het beschikken over de geborgde werkwijze. In 93 gevallen (43%) werd geconstateerd dat de geborgde werkwijze niet aanwezig was of niet volledig was. Dit heeft geleid tot een officiële waarschuwing. De ondernemer kreeg hierna de mogelijkheid om alsnog een juiste geborgde werkwijze aan te leveren.

Hanteren geborgde werkwijze
In een pilot van februari tot en met mei 2024 zijn controles uitgevoerd om de naleving van de leeftijdsgrens bij de aflevering van alcoholhoudende drank bij online verkoop te inspecteren. De resultaten van deze pilot zijn beschreven in een de inspectieresultaten leeftijdscontrole bij aflevering van online bestelde alcoholhoudende dranken 2024.[1] In de pilot is bij 20 online verkopers de naleving van de leeftijdsgrens bij de aflevering van alcoholhoudende drank bij online verkoop gecontroleerd. Bij de bezorging hielden 6 (30%) verkopers zich aan hun geborgde werkwijze en werd geen alcoholhoudende drank aan de 17-jarige testkoper afgeleverd. De andere 14 (70%) verkopers hielden zich niet aan de geborgde werkwijze. Zij controleerden de leeftijd bij de aflevering niet of niet correct en leverden de alcoholhoudende drank aan de testkoper af. Deze verkopers kregen een boete.

Bij de 14 herinspecties bleken 7 (50%) verkopers opnieuw een overtreding te begaan en de alcoholhoudende drank toch aan de minderjarige testkoper af te leveren. Deze verkopers hebben opnieuw een boete ontvangen. De boete per geconstateerde overtreding bedraagt 1.565 euro en voor bedrijven met 50 of meer medewerkers 3.135 euro. Voor de volledigheid zijn deze resultaten van de pilot opgenomen in het aantal uitgevoerde inspecties en maatregelen in onderstaande tabel.

Tabel 1 Uitgevoerde inspecties in juli 2023 tot en met juni 2024

Soort verkooppunt	Inspecties prijsacties			Inspecties leeftijdgrens verkoop op afstand		
	Aantal	MTR*	%MTR	Aantal	MTR*	%MTR
Levensmiddelenwinkels	**36**	**15**	**42%**	**28**	**16**	**57%**
Ketensupermarkt	*20*	*9*	*45%*	*13*	*7*	*54%*
Supermarkt overig	*16*	*6*	*38%*	*15*	*9*	*60%*
Drankhandels**	**213**	**37**	**17%**	**246**	**128**	**52%**
Slijterij	*82*	*11*	*13%*	*103*	*56*	*54%*
Wijnhandel	*78*	*14*	*18%*	*88*	*44*	*50%*
Bierhandel	*40*	*8*	*20%*	*42*	*22*	*52%*
Drankenhandel divers	*13*	*4*	*31%*	*13*	*6*	*46%*
Overige	**55**	**6**	**11%**	**75**	**40**	**53%**
Totaal	**304**	**58**	**19%**	**349**	**184**	**53%**

* Opgelegde maatregelen (officiële waarschuwingen en boetes)
** Verkooppunten die alleen of in overwegende mate alcoholhoudende drank verkopen

Verkoopbeperkingen online slijterijen
Bij de 60 verkooppunten die ook zijn gecontroleerd in hoeverre zij zich houden aan de verkoopbeperkingen voor online slijterijen is 8 keer opgetreden met een officiële waarschuwing omdat er andere producten werden verkocht dan toegestaan.

[1] https://www.nvwa.nl/onderwerpen/alcoholverkoop/inspectieresultaten-alcoholverkoop/inspectieresultaten-leeftijdscontrole-bij-aflevering-van-online-bestelde-alcoholhoudende-dranken-2024

Vervolgaanpak

Er zijn nog veel afwijkingen geconstateerd op de naleving van de prijsacties en de leeftijdgrens bij verkoop op afstand. Hierdoor kunnen onder andere minderjarige jongeren nog steeds aan alcoholhoudende dranken komen. De NVWA zal dan ook risicogerichte inspecties blijven uitvoeren bij alcoholverkooppunten om de naleving van het verbod op te hoge prijsacties en het verbod op de online verkoop van alcoholhoudende dranken aan jongeren te verhogen. Daarnaast zullen herinspecties worden uitgevoerd. Ook zal de NVWA de nieuwe inspectiemethodiek om de naleving van de leeftijdsgrens bij de aflevering van alcoholhoudende dranken te controleren risicogericht en steekproefsgewijs blijven toepassen. Naast het voortzetten van de huidige inspecties, zal de NVWA specifiek toezicht houden op alcoholverkooppunten die populair zijn bij jongeren.

Om de beschikbaarheid van alcoholhoudende dranken voor jongeren terug te dringen is handhaven alleen niet voldoende. Het is belangrijk dat ook wordt ingezet op het informeren van jongeren en hun ouders over de risico's van het gebruik van alcoholhoudende dranken.

Tenslotte is het van belang dat de aangekondigde verplichtingen voor een uitgebreider leeftijdsverificatiesysteem in de Alcoholwet worden opgenomen zodat minderjarige jongeren zelf geen alcoholhoudende drank op afstand meer kunnen bestellen. Daarnaast is het van belang dat ook bezorgdiensten verantwoordelijk kunnen worden gehouden zodra er alcoholhoudende drank aan een minderjarige wordt afgeleverd. Met het kunnen beboeten van zowel de verkoper als de bezorgdiensten wordt extra gewaarborgd dat alcoholhoudende drank niet meer aan minderjarige jongeren wordt afgeleverd.

Met toezicht draagt de NVWA bij aan de beschikbaarheid van alcoholhoudende dranken voor jongeren en ondersteunt de doelstelling van het Nationaal Preventieakkoord dat er naar streeft dat minderjarigen uiteindelijk niet meer drinken, en dat zwaar en overmatig drinken wordt teruggebracht naar maximaal 5% in 2040.